

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. IV. Quid censendum sit de ratione à priori, quam assignat S. Thomas, specta[n]te ad damnum prolis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

CAPVT IV.

Quid censendum sit de ratione à priori, quam assignat S. Thomas, spectante ad damnum prolis?

SYMMARIVM.

Proponitur ratio S. Thomæ. num. 109.

In ea ratione invenit Caietanus triplex argumentum. n. 110.

Invenitur etiam quartum argumentum num. 111.

Enumerantur plura pericula, qua imminere solēt proli illegitima. n. 112.

Forma argumentationis tradita à S. Thomæ. num. 113.

Ostenditur, eam esse mentem S. Thomæ. num. 114. & seqq.

Quomodo iuxta hanc argumentationem sit rationi dissonum generare prolem extra matrimonium. n. 116. & seqq.

109. S. Thomas 2. 2. quæst. 154. art. 2. corp. sic probat, fornicationem esse intrinsece malam, & graviter peccaminosam. Ad huius evidentiā considerandum est, quod peccatum mortale est omne peccatum, quod committitur directe contra vitam hominis.

S. Thom.

Fornicatio autem simplex importat inordinationem, qua vergit in nocumentum vitæ eius, qui ex tali concubitu nascitur. Manifestum est autem, quod ad educationem hominis non solum requiritur cura matris, à qua nutritur, sed multo magis cura Patris, à quo est instruendus, & defendendus. & in bonis tam interioribus, quam exterioribus promovendus. Et ideo contra naturam hominis est, quod utatur vago concubitu: sed oportet, quod sit maris ad determinatam famineam, cum qua permaneat, non per modicum tempus, sed diu, vel etiam per totam vitā. Et inde est, quod naturaliter est maribus in specie humanā sollicitudo de certitudine prolis, quia eis imminet educa-

tio prolis: hæc aut sollicitudo tollere-
tur, si esset vagus concubitus. Unde
cum fornicatio sit concubitus vagus, ut-
pote præter matrimonium existens, est
contra bonum prolis educandæ: & ideo
est peccatum mortale.

110. Caietanus ibid. in ea periodo Angelici Doctoris invenit tria argumenta Sic enim ait: Primum est. Fornicatio simplex importat inordinationem, qua vergit in nocumentum vitæ nascituri. Secundum est, quod fornicatio privat prolem cura Patris. & Tertium est, quod fornicatio, seu vagus concubitus tolleret certitudinem prolis.

111. Et quidem mihi videtur, in ea periodo S. Thomæ esse etiam aliud quartum argumentum, quod auget vim aliorum trium, & contineri in illis verbis: Oportet, quod sit maris ad determinatam famineam, cum qua permaneat, non per modicum tempus, sed diu, vel etiam per totam vitam.

112. Pro cuius explicatione notandum est, innumera pericula imminere proli, quæ non nascitur ex legitimo thoro. Periculū vitæ experimur quotidie, cum matres ipsæ occidant filios, vel propter occultandū delictum, vel ob aliud iniquum motivum. In quodā Hispaniæ oppido inveni, faminā occidisse quinque soboles animatas, & duas alias anima rationali carentes; & huius generis vitinam non essent tam frequentes casus. Et quæ minus impiæ sunt, conantur occulte parere, & filios ad hospitalia expositorum infantium mittunt, in quibus pueri traditi nutricibus extraneis, magna ex parte male nutriti moriuntur. Imminet etiam eis periculum amittendi vitam æternam; occiduntur enim sæpissime absque Baptismo. Impendet etiam periculū misere & paupertatis, qui superstitēs manent: quia deficit cura paterna; cum Patres, vel ob suspicionē alienæ conversationis cum matribus; vel ne cogantur eos alere, nolint illos tamquā filios suos

agnoscere. Imminet etiam periculum defectus educationis, & instructionis; & inde innumera mala procedunt: nam tales filij, ubi adolefcunt, accedunt perverfis alijs, & in barathrum delictorum labuntur. Quod si famelæ sint vitam meretriciam affumunt.

113. Hinc instruitur argumentum, quod S. Thomas satis clare insinuat. Etenim recta ratio postulat, vt in re tanti momenti, qualis est conservatio speciei humanæ, & generatio hominis, habeat modum destinatum à Supremo naturæ Domino, ex quo, quantum fieri possit, vitentur ea pericula vitæ, salutis æternæ, miseræ paupertatis, & prævæ educationis: ergo dissonat rationi quicumque alius modus generandi hominem, qui non sit destinatus à Supremo naturæ Domino. Sed modus, quem destinavit supremus naturæ Dominus, est, *vt sit maris ad determinatum feminam, cum qua permaneat* (id est, cum qua sit obligatus ex contractu permanere) *per totam vitam*: ergo rationi dissonat quicumque alius modus generationis, distinctus à contractu matrimoniali.

114. Quod autem hæc sit mens. S. Thomæ in illis verbis relatis, certum mihi videtur. Nam illud verbum *Oportet*, idem significat apud S. Doctorem, atque ex rationis lumine est necessarium, cum ibi non agat de necessitate orta ex lege positiva, sed ex ipsa ratione naturali, sive ex consonantia cum natura rationali. Censet ergo, esse dissonum rationi quemlibet alium modum generationis distinctum à modo, quem Supremus naturæ dominus præscripsit.

115. Dices, iam à nobis fieri recursum ad legem positivam Dei, qua prohibuit alium modum generationis distinctum à copula coniugali.

116. Respondeo. Antequam intelligatur positiva prohibitio Dei, intelligi, esse dissonum rationi, quod fiat generatio hominis exposita tam innumeris periculis sine modo præscripto, aut præscribendo à Supremo naturæ Domino, maxime cum modus generationis à Deo ordinatus, vel ordinandus muniatur protectione Dei, vt dixi cap. præced. art. vii. Et quia id est dissonum rationi, & intrinsece malum, ideo prohibuit Deus.

117. Et hanc esse mentem S. Thomæ, loqui scilicet de eo, quod dicat iudicium rationis, antequam intelligatur lex, aut prohibitio Dei positiva, patet ex illis: *Cum qua permaneat, non per modicum tempus, sed diu, vel etiam per totam vitam*. Si enim loqueretur de coniunctione legitima maris, & feminæ introducta lege Dei, non vteretur disuncto illo, *diu, vel per totam vitam*. Vtitur autem illo, quia vno, vel altero modo potuit Deus instituire matrimonium. Et sensus eorum verborum est: [iudicium rationis dicat, esse necessarium ad rectam generationem hominis, quod constituatur à Supremo legislatore cum firma permanentia per diuturnum tempus, aut per totam vitam.] Ex quo patet, loqui S. Doctorem, antecedenter ad legem Dei, qua constituit matrimonium per totam vitam. Quæ omnia dilucidiora fient solutione argumentorum, quibus Caramuel arietare conatus est hanc

S. Thomæ argumentationem.

